

VIII

İnsan yaşamında kadınların durumundaki ekonomik temel değişimi gibi radikal ve mühim değişimin günlük yaşamımızdaki göstergelerine daha kapsamlı şekilde dikkat çekmek iyi olacaktır ki okuyabilen, okusun. Zamanın işaretleri gibi insanlığa verilmiş en önemli mesajları bir kural olarak okumayı bilmeyiz. Çoğu insan daha ne olduğunu anlamadan yavaşça büyüyen tarihi krizler bir anda patlak verir. Fort Sumter’da patlayan ilk silah Birlikçilerin pek çoğu için büyük bir şok olmuştu. Boston Çay Partisi, birçok Britanyalı için hiç kuşkusuz nedeni anlaşılamayan bir cüretkarlık örneğiydi. “Tufan” diye adlandırdıkları devrim Fransız soylularının üstüne yağdığında çok azı bundan kaçabilecek kadar ileri görüşlü olabilmıştır.

Neyse ki toplumsal evrimin yasaları bizim onları anlamamızı veya kabul etmemizi beklemez ve ileri gitmeye devam ederler. Dünyanın gördüğü bu büyük ve daha önemli değişim, yani, uzun süre ikinci plana atılmış kadının tam bir ırksal eşitliğe kavuşması ise gözlemlenebilecek kadar uzun süredir yaşanmaktadır. Amerika’da ise pek çok nedenden dolayı diğer herhangi bir ülkede gözlemlendiğinden daha çok görülmüştür.

Tennyson’ın, “Sakson, Norman ya da Danimarkalı olsak da” diye bahsettiği Anglosakson kanı, kadınların erkeklere benzediği ve erkeklerin bu yüzden erkekliklerinden bir şey eksilmediği güçlü kuvvetli kuzeyden gelen ırkların zinde ırksal yaşamın en güçlü dışavurumudur. Yeni kilisede eskisine karşıt çıkıp ondan uzaklaşan dini başkaldırının güçlü ve taze ruhu hem kadının hem de erkeğin ruhunda bir şeyleri uyandırdı ve iki cinsiyet de şehitlik kavramının içinde eşitlik bulup birbirleriyle omuz omuza durmayı öğrendiler. Ve ilk yerleşenlerin önderlik ettiği yaşamlarının cüretkarlığı ve etkisi,

yorucu emekleri ve acı zorlukları içinde kadının yeri ve varlığı ulaştığı en yüksek seviyede idi, yaptığı iş ve verdiği emeğin ise yüksek bir ekonomik değeri vardı. Cinsiyetinde başkasına bağımlı bir hal neredeyse hissedilmez durumdaydı. Erkekler silahları ateş ederken silahları doldurup, mermileri kalıba döken kadın, evin ve çocukların ortak bir koruyucusuydu. Taraklayan, boyayan, dokuyan, yünleri eğiren kadın ailenin geçimini ortaklaşa sağlardı. Benzer bir eşitlikte kadınlar ve erkekler beraber dua etmiş, çalışmış ve savaşmıştır. Bunlardan da öte, demokrasinin gelişimi bizi dünyanın şimdiye dek gördüğü en nihai bireyselleşmeyi yanında getirmiştir. Politik olarak yalnızca erkekler tarafından ifade edilse de, ortaya çıkardığı karakterin izleri onların kız çocuklarına da miras kalmıştır. Organik birliği içinde Federal Demokrasi bireylere göre şekillenerek Amerika'daki insanların ruhunu güçlendirmiş, özgürleştirmiş ve yüreklendirmiştir ki biz bu sayede kölelikten kurtulmuş ve benzer bir dürtü ile yasanın karşısında kadının tam anlamda eşit olmasını sağlamak için girilen uzun mücadele harekete geçirilmiştir.

Yorulmadan elli yıldır devam eden bu mücadele hızla zafere doğru yaklaşmaktadır. Bu ilerleyişi göreceğimiz yer yalnızca iki cinsiyete de tam oy hakkı verilen dört eyalet ya da kadınlara yarım oy hakkı verilen diğer yirmi dört eyalet değil; aynı zamanda dünyanın anasının hak ettiği yerini bulmak için başladığı ilerleyişini gösteren yasal ve sosyal, zihinsel ve fiziksel değişikliklerdir. Bu değişikliği modern kadının ona artık güç ve hız eşlik eden bedeninde gözlemlemedik mi? Gibson Kızı ve Kulelerin Düşesi; bunlar yeni kadınlardır ve asil bir tipi temsil ederler. Romantik ve dramatik kitapların yeni baş karakterleri geçen yüzyılın Evelina'ları, Arabella'larından çok daha farklılardır. Eskinin sahte hassaslığı, inceliği, alçak gönüllüğü ve bütün bu sahteliklerle beraber giden ayrıntılı iltifatların büsbütün yanlışlığı ile hakir centilmenliği yok olmaya başlamıştır. Kadınlar artık daha dürüst, cesur, güçlü, sağlıklı, becerikli, yapabilen, özgür ve her açıdan daha insan olmaya başlamışlardır.

Eğitimdeki değişim bunun büyük ölçüde bir nedeni ve gelişmekten olan bir sonucudur. Her geçen gün parmaklıklar aşağıya

inmektedir. Kadının zihninin hasatını alabileceği tarlalar gittikçe daha çok açılmaya başlamış ve zihni de buna büyük bir merak ve istekle karşılık vermiştir. Yalnızca öğrencilerimiz değil, öğretmenlerimiz de çoğunlukla kadındır. Kadının açık ve güçlü beyni her geçen gün uzun zamandır “kadın aklı” diye küçümsenmiş durumdaki hak-sızlığı durmadan gözler önüne sermektedir. Kadın aklı diye bir şey yoktur. Beyin cinsiyet ile alakalı bir organımız değildir, oldu olacak kadın karacıgeri diye de bir şeyden bahsedelim.

Kadınların bilim ve sanatta, ticarete ve meslek alanlarındaki ilerleyişi istikrarlıdır fakat bu tip göreceli ilerlemelerden yola çıkarak bu alanlarda kadınların erkeklerden üstünlüğünü ya da onlara eşitliğini iddia etmek akıllıca olmaz. Maksatımıza hizmet edecek ve daha kolay gösterilebilecek olan durum ise kadınların şu günkü durumunun daha önceki hâllerine göre daha üstün olması ve cinsiyetlerindeki ırksal niteliklerdeki büyük ve yeni gelişmelerdir. Kendimizi hâlâ atasözleri ile ifade ediyor olsaydık hiçbir modern atasözü günümüz kadını hakkında eski zamanlardaki popüler duyguların teşhircilerinin yaptıkları gibi onlar hakkında böyle bir kapsamlı ve bozulmaz bir aşağılama ile konuşuyor olmazlardı.

Günümüzde rağbet gören düşünce kendini kurguda, şiirde ve devamlı olarak bir nükteli oyunlarla dile getirmektedir. Çoğu yazar tarafından özgürce yazılan ve çoğu insan tarafından özgürce okunan pek çok şey koşullarımız ve hislerimizdeki değişimi göstermektedir. Eski romanslarda kadın güzel, soylu, erdemli ve belki de “başarılı” olmaktan başka hiçbir şey değildir. Kadının sevmekten veya nefret etmekten, itaat etmekten veya itaatsizlik yapmaktan başka bir özelliği yoktu; kötü adam, kahraman ya da öfkeli ebeveynleri tarafından oradan oraya savrulur, çığlık çığlığa bağırır, baygınlık geçirir ya da durum neyi gerektirirse ona göre gözyaşları sel olurdu.

Günümüz kurgusunda kadınlar hikâyenin aksiyonunda giderek ve sürekli olarak olarak daha büyük bir yer kaplamaktadır. Onlara fiziksel güzellik dışında kişisel özellikler de verilmektedir. Artık yalnızca “olmak” ile yetinmiyorlar, “yapıyorlar” da. Cesaret, dayanıklılık, öngörü ve iyice düşünülmüş planların hızla uygulan-